

[Schmidt.]

til Forholdene i andre Lande, at jeg godt ved, at den Ordning, vi har her, aabner os større Mulighed for at udfolde vort national-kulturelle Liv, end Tilfældet er i de fleste andre Stater. Det skulde vel ogsaa være en naturlig Ting, en Selvfølge, om man saa maa sige, at der bydes saadanne Vilkaar, da vore to Folk er nært beslægtede, og jeg kunde maaske ogsaa sige, fordi Nordslesvig er tildelt Danmark, uden at der forud gik fjendtlige Sammenstød mellem de to Folk. Men dette er paa den anden Side ogsaa Grunden til, at hele Løsningen fik noget foreløbigt over sig, saa at der i Grunden trænges til en direkte Forstaaelse mellem Danmark og Tyskland.

Men jeg maa jo sige, at jeg har det Indtryk, at Vejen dertil i de senere Aar ikke netop er blevet jævnet, og at vi nu ikke møder den samme Forstaaelse og det samme Frisind, som vi var vant til før. Jeg antager, at dette hænger noget sammen med det Ubehag — saaledes maa jeg vel kalde det —, med hvilket i det mindste vide Kredse i Danmark ser paa den Udvikling, Forholdene har taget i Tyskland. Men naar Englænderen Bruce, en oprigtig Ven af Danmark, har advaret Danmark mod at lade sig lede af slige Stemninger i Tale og Handlinger, har jeg vel Lov til at sige, at Danmark ikke kan gøre noget uklogere end at lade os føle det Ubehag, de maaske har over for den Udvikling, som Forholdene tager i Tyskland. Det kan kun bidrage til at ophidse Stemningen, men ikke til, at vi opgiver paa nogen Maade vort Selvforsvar. Det vilde ingen Nytte være til, om jeg her diskuterede, hvorfor dette Ubehag eksisterer, og hvorvidt det er berettiget. Jeg er bange for, at man let kunde gøre ondt værre endnu, og at vi maaske ikke forstod hinanden. Men man maa nu alligevel forstaa, at der er Kræfter i Gang, der vil skabe noget nyt og ogsaa virkelig skaber noget nyt. Man maa forstaa, at hele Verden over forandrer Strukturen sig, ikke blot for et enkelt Folk. Derfor er det nødvendigt, at man kommer lidt paa Afstand, at man i det mindste kan vurdere og forstaa de Kræfter, der er i Gang, og som selvfølgelig ikke er kommet af Tilfældighed, men har deres dybe Grund; det er nødvendigt, at man forstaa dem og vurderer dem og ikke lader sig bestemme af Sympatier og Antipatier, som jo altid er meget subjektivt orienteret.

Jeg vil for Resten gerne gøre opmærksom paa, at det Blad, det danske Blad, som staar de tyske Forhold nærmest, „Flensborg Avis“, for det meste indtager en meget

klogere og mere overlegen Holdning, end man er vant til at møde den i de rigsdanske Aviser. Jeg siger det ogsaa, fordi jeg gerne vil fremdrage noget, „Flensborg Avis“ har sagt og klaget over, nemlig, at man har paalagt det danske Mindretal i Tyskland den Forpligtelse at tage Del i den tyske Arbejdstjeneste.

Bladet begrundet sin Uvilje over for dette derved, at det siger, den tyske Arbejdstjeneste er et udpræget Organ for national Opdragelse, og derfor gaar det ikke an, at man deri ogsaa inddrager eller lader denne Arbejdstjeneste ogsaa omfatte Mennesker af andre Folk; jeg vil gerne anerkende, at der er god Mening i denne Begrundelse, og jeg kunde kun ønske, at det maatte lykkes at ordne dette Forhold, Deltagelse i Arbejdstjenesten, paa den Maade, at det ikke generede et fremmed Folk. Det er absolut mit Ønske, men jeg vil dog gøre opmærksom paa, at Sagen ikke er saa ligetil og ikke straks paa Forhaand kan kaldes forkastelig, for vi maa jo være klar over, at Hæren absolut er en national Opdragelsesanstalt, og den tager andre Folks Medlemmer ogsaa Del i og har altid gjort det. Men det er ogsaa bekendt, at mange Stater i Europa har samlet Ungdommen, før den er værnepligtig, til national Opdragelse. Det gør man mange Steder, og man griber meget dybt ned i Ungdomsalderen og tager alle med, og jeg ved bestemt, at unge tyske Mennesker i de forskellige Lande maa tage Del i slige Foranstaltninger, som vi selvfølgelig heller ikke gerne ser. Jeg vil gøre Danmark opmærksom paa, at man har ment her i Landet med god Samvittighed at kunne ordne Uddannelsen af de tyske Lærere til de tyske Skoler paa den Maade, at man sender dem flere Aar i et dansk Seminarium, som ganske sikkert er en national Opdragelsesanstalt af Rang, vel mere end Arbejdstjenesten. Det synes man ikke er en ugangbar Vej, og vi har heller ikke protesteret imod det, skønt vi naturligvis hellere søger en anden Vej. Men det maa man være klar over, naar man protesterer imod, at det danske Mindretal dernede tager Del i Arbejdstjenesten. Dermed følger Tyskland kun et Spor, som de andre Stater længe har fulgt, og som Danmark ogsaa følger i visse Tilfælde. Jeg vil ogsaa gerne gøre opmærksom paa en Ting mere, som dog maa siges. Blandt alle de Former, i hvilke det tyske Folk prøver at samle sine Kræfter, er der vel ikke en, der er saa stærkt præget af den nye Tid og den nye Aand som netop Arbejdstjenesten, og det var vel ikke saa galt, om danske Mennesker dernede havde